

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio II. Utrùm, & quomodò actus Dei liberi Visionem Beatam terminent ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

absolutas terminatur, & non ad Relativas Filii & Spiritus Sancti; siquidem pro eo priori, neque producta, neque existentes sunt; ergo sola Essentia & perfectiones absolutae spectant ad objectum primum Visionis Beatæ Increate; ergo & creatæ. Respondeo negando minorem; nam in eo priori jam sunt producta, & existunt dictæ Relationes; siquidem prioritas originis, qualis est illa, non denotat aliquam durationem, & præcedentiam temporis, in quo unum existat sine alio, sed tantum quod Persona producat sit ad productam, & producta à producente, cum quo stare potest, quod utraque esse possit in eodem indivisibili momento.

14. Instabis: Prioritas originis, quâ Pater antecedit Filium, & Spiritum Sanctum satis est, ut Persona Patris concurrat ad productionem Filii, & non ita concurrat Persona Filii, aut Spiritus Sancti; ergo eadem prioritas Patris sufficit, ut sola Essentia, & perfectiones absolutae terminent illius Visionem Increatam, & non ita illam terminent Relationes Filii, & Spiritus Sancti. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia ad productionem realem, qualis est illa, per quam producit Filius à Patre, & Spiritus Sanctus à Patre, & Filio, non solum requiritur præsentia realis in eodem instanti ex parte principii productivi, sed quod principium sit in signo aliquo antecedente principiatum; cum autem neque Persona Filii, neque Persona Spiritus Sancti, sui ipsius productionem antecedit, licet in eodem instanti existat Filius cum Patre, & Spiritus Sanctus cum Patre, & Filio, inde est, quod sui productiones non attingant: at verò ad intellectionem essentialem, sive conceptum, & illius concursum in ratione termini, qualis est ille, quem exhibent Relationes Personales erga Intellectionem Increatam Patris, satis est præsentia realis in eodem instanti temporis, licet in diverso signo; siquidem, ut aliquid sit terminus cognitionis, etiam intuitivæ, satis est præsentia objectiva, quæ datur etiam in rebus futuris; unde tantum abest, quod ad intellectionem Patris requiratur præsentia Relationum Personarum in eodem signo, quod neque necessaria sit in eodem instanti, quam tamen habent de facto. Accedit, quod Visio Increata Patris, cum sit improducta, & improducibilis, non exigit Relationes, ut principia effectiva, sed ut terminos; ratio autem termini tantum abest, quod exigit præsentiam in eodem signo, ut dari possit in re futura & longè distanti, tam quoad durationem, quam quoad locum.

15. Objicies 3. Si Personalitates Relativæ habent rationem objecti primarii respectu Visionis Beatæ, etiam Increatæ, sequeretur: Primò Visionem Patris accipere ab illis suum esse; siquidem habent se, ut illius motivum: Secundò, non omnem perfectionem essentialem & absolutam in Deo esse priorem Relativis; siquidem cum Relationes simul cum Essentia habent rationem objecti respectu Visionis Essentialis Increatæ, sicut ipsa Essentia est prior, quia ad illam ex parte objecti concurrat, ita priores illæ essent Relationes; sed hæc ut absurda non sunt admitenda; ergo neque illud, ex quo sequuntur. Respondeo negando utramque sequelam; nam cum Relationes Personales non se habeant, ut principium, sive causa motiva Visionis Increatæ, utpotè quæ à nullo causari potest, sed tantum ut terminus objectivus talis cognitionis, inde est, quod prædicta Visio, sive cognitio essentialis neque ab illis accipiat esse, neque sit illis po-

sterior; ac proinde semper absolutam in Deo sunt priora relativis.

Dico 4. Actus Dei liberi (si quo pacto attinguntur per Visionem Beatam, de quo statim) ad illius objectum primum spectant. Ita *Egid. lib. 5. de Beatitud. in proem. quest. 3. & 15. P. Gil. tom. 2. tr. 7. cap. 2. num. ult.* & alii Recentiores, Probatur, quia actus Dei liberi habent sufficientem entitatem, ut per se primò, & immediatè terminent cognitionem Increatam; siquidem eorum entitas non distinguitur ad entitatem actuum necessariorum, prout alibi diximus; ergo etiam sic poterunt terminare cognitionem creatam beatificam; consequenterque spectare ad illius objectum primum. Confirmatur, quia omnes perfectiones Divinæ, tam absolutæ, quam Relativæ, pertinent ad objectum primum Visionis Beatæ, ut diximus, utpotè quæ immediatè terminant; ergo idem dicendum erit de actibus Dei liberis, cum in illis non appareat specialis difficultas.

Oppositum tenet *P. Sal. 1. 2. tract. 2. d. 4. sect. 9.* Pro quo objicies: Actus Dei liberi videri nequeunt aliter, quam per Visionem Dei, dependenter tamen ab Essentiâ clarè visâ; sicut modi rerum creatarum cognoscuntur dependenter à cognitionibus earum, quarum sunt modi; ergo cum non terminent ipsam Visionem immediatè in se, ad illius objectum primum non spectant. Respondeo negando antecedens: licet enim prædicti actus in sola Essentiâ Divina videantur, & dependenter ab illa, non ideo desinunt immediatè per se terminare Visionem beatam: sic enim figura, & intensio objecti colorati dependenter ab illo visione terminant, immediatè tamen, & per se primò.

SECTIO II.

Virum, & quomodo actus Dei liberi Visionem Beatam terminent?

DIXIMUS proximè, actus Dei liberos spectare ad objectum primum Visionis Beatæ (si quo pacto per illam attinguntur,) superest nunc examinare hanc conditionalem si quo pacto, & inquirere: Utrum, & quomodo attingantur? Triplex enodanda venit difficultas: Prima, an repugnet actibus Dei liberis attingi per Visionem Beatam? Secunda, an aliqui de facto per illam attingantur? Tertia, quomodo & quâ ratione illam terminent? Sit igitur.

Difficultas 1. Utrum repugnet actibus Dei liberis attingi per Visionem Beatam? Negativè. Ita *P. Gil. tom. 2. tract. 7. cap. 3. num. 3. & 4. P. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 24. num. 6. P. Sal. 1. 2. tr. 2. d. 4. sect. 9. n. 144. Egid. lib. 5. de Beatit. q. 21. a. 1. §. 1. & alii.* Probatur, quia actus Dei liberi sunt in se ipsis cognoscibiles; siquidem à Deo cognoscuntur; ergo non eis repugnat attingi à Beatis per Visionem beatam.

Difficultas 2. Utrum aliqui actus liberi Dei cognoscantur de facto à Beatis per Visionem beatam? Affirmativè. Ita *D. Thom. 1. part. q. 12. a. 7. Egid. P. Soar. P. Gil. P. Sal. cit. P. Fajol. 1. part. quest. 12. art. 8. dub. 3. num. 27. & alii.* Probatur primò auctoritate Sanctorum Patrum, *D. Dionys. cap. 3. de Divin. Nomin.* ubi dicit Angelos inferiores illuminari à superioribus de divinis consiliis, quæ ipsi

ipsi norunt. Et D. Berni. lib. 5. de Considerat. cap. 4. ad illud Psalm. 26. *Vt videam voluntatem Domini: Quid, inquit, ni ibi videatur cor Dei? Quid ni ibi probetur quæ sit Voluntas Dei bona, & perfecta?* Patent viscera Misericordiæ, patent cogitationes pacis, divitiæ salutis, &c.

21. Probatur secundò rationibus: Prima, quia hujusmodi actus sunt cognoscibiles intuitivè, siquidem ita cognoscuntur a Deo; ergo aliqui saltem cognoscuntur à Beatis. Secunda, quia Beati vident in Deo creaturas existentes; sed in Deo nulla datur perfectio, quæ sit medium magis accommodatum ad cognoscendas creaturas existentes, quam ejus actus liberi; ergo &c. Tertia, quia in Beatis datur appetitus connaturalis, & maximè rationalis cognoscendi in Deo ordinem, & fines Providentiæ Divinæ circa res creatas, ergo ut hic appetitus impleatur, saltem secundum quod spectat ad statum cujuslibet Beati, manifestabit illis Deus per Visionem Beatam, aliqua saltem decreta libera, in quibus circa illas res elucet Providentia Divina.

22. Dixi in conclusione aliqui actus liberi Dei, quia Beati omnia libera Dei decreta non cognoscunt. Primò propter aliqua incommoda inferius adducenda. Secundò, quia jam non esset singulare privilegium Animæ Christi Domini omnia Dei consilia intueri. Tertiò, quia Naturæ Divinæ denegaretur privilegium concessum naturæ creatæ intellectuali, quatenus scilicet cognita, etiam intuitivè ab intellectu creato, non statim apparent in ea actus illius liberi, & secreta cordis cogitationes.

23. Oppones 1. Si Beatus per Visionem Beatam intueretur aliquem actum Dei liberum, intueretur omnes; siquidem Beatus de facto intueretur quidquid est in Deo formaliter, & cognoscibiles omnes verò actus liberi sunt cognoscibiles; & in Deo formaliter, imò ab Essentia indistincti quoad positivam entitatem; sed non intueretur omnes, aliqui Deum ipsum comprehenderet, quod est impossibile, ut ex dicendis constabit; ergo &c. Respondet distinguendo majorem: intueretur omnes materialiter, & confusè; concedo majorem: formaliter, & distinctè; nego majorem: cum enim omnes actus Dei liberi sint à parte rei una, & simplicissima entitas, rectè sequitur, cognita entitate unius, cognosci etiam entitatem omnium, & omnes saltem confusè: sicut cognito uno attributo, cognoscuntur omnia confusè, utpotè in illo inclusa: non tamen inde sequitur, cognosci omnes distinctè, & secundum diversas habitudines ad extrinsecum, sicque Deum non comprehendit, ut ex infra dicendis clariùs constabit.

24. Oppones 2. Actus Dei liberi, ut possent cognosci à Beatis, deberent habere aliquid, per quod moverent intellectum Beati ad sui visionem; sed nihil in illis datur, quod ita moveat; siquidem in actu Dei libero solum datur, aut entitas intrinseca; hæc autem non movet, utpotè indistincta ab entitate actus necessarij; aut respectus rationis, si vè terminatio ad objectum, quæ etiam non movet, cum non sit aliquid divinum; ergo &c. Respondet negando minorem; talis enim actus sufficienter movet, & determinat intellectum Beati ad sui visionem, ut jam explicabimus.

25. Difficultas 3. Quomodo actus Dei liberi cognoscantur in Deo à Beatis? De hac controversia nihil ferè antiquiores Scholastici, pauca quædam dixerunt Recentiores, breviter nos etiam illam expendemus. Vide P. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 24.

Tom. I.

à n. 7. P. Mol. 1. p. q. 12. a. 8. d. 5. memb. 5. Bannez. ibid. §. His positis, Zumel. ibid. a. 7. q. 2. ad 1. P. Granad. tr. 6. d. 1. sect. 7. P. Fasol. 1. p. q. 12. a. 8. dub. 3. n. 28. P. Amicus tom. 1. d. 9. n. 346. P. Herice. tr. 4. d. 52. cap. 1. P. Arriaga tom. 1. d. 9. sect. 8. & alios apud illos, qui omnes juxta varias sententias de constitutione Libertatis Divinæ communiter explicant hanc præsentem difficultatem, quas tamen hic non adducemus, tum quia jam de illis legimus in Logica tr. 5. d. 5. à n. 356. tum etiam quia ad alium locum spectat.

26. Plures igitur responsiones adhibent Recentiores, quas late referunt P. Soar. P. Herice. & P. Sal. 1. 2. tr. 2. d. 4. sect. 9. à n. 146. Alii enim dicunt, hujusmodi actus videri, visis creaturis aliquando futuris, & aliqua mutatione in ipsis facta, quin sit necessarium, actus ipsos in se primò attingi. Non placent, quia actus illi sunt cognoscibiles immediate in se ipsis, ergo non solum à posteriori per effectus. Alii asserunt, prædictos actus cognosci in Essentiâ Divinâ, tanquam in causâ cognitâ. Non etiam placent, quia nihil cognoscitur in alio cognito, nisi cum illo habeat connexionem necessariam; sed prædicti actus liberi non habent necessariam connexionem cum Essentiâ, cum hæc ad illos sit causa indifferens; ergo &c. Alii, & quidem non improbabiler juxta P. Soar. cit. num. 11. affirmant, modum cognoscendi tales actus esse à nobis inexplicabilem, sed cum nostri muneris sit, etiam res difficiles exponere, his Doctoribus non acquiescimus, ut tamen sententiam nostram dicamus.

27. Advertendum est primò, actus Dei liberos addere supra necesarios aliquid, ratione cujus liberi denominantur, & distinguuntur ab actibus necessariis, & de hoc aliquo, quod addunt, variè varios sentire, ut diximus in Logica loco proximè citato. Secundò difficultatem hic posse procedere, aut in sententia eorum, qui asserunt actus Dei liberos addere supra necesarios aliquid realiter distinctum, ut asserit Caiet. 1. p. q. 19. a. 2. & 3. q. 1. a. 2. aut saltem aliquid virtualiter distinctum, ut asserunt P. Fons. 7. Met. cap. 8. q. 5. sect. 4. & 5. & P. Sal. 1. 2. q. 6. a. 3. tr. 3. d. 1. sect. 8. aut posse procedere in sententia eorum, qui affirmant actus Dei liberos addere supra necesarios, vel respectus rationis ad objectum, ut affirmant P. Mol. 1. p. q. 14. art. 15. & quest. 19. a. 2. cum Capreol. Hispal. Zumel. Bannez. Medin. Palu. & aliis: vel solam terminationem ad objectum contingens, ut affirmavimus in Log. tr. 5. d. 5. à num. 377. cum P. Soar. in Met. d. 30. sect. 9. num. 46. & sæpè alibi. P. Albertin. P. Granad. 1. part. quest. 19. d. 5. sect. 6. P. Marat. tom. 1. d. 32. sect. 2. P. Tanner. 1. part. d. 2. quest. 10. dub. 4. num. 14. P. Arriaga. de Voluntat. Dei. d. 28. P. Soar. Lust. de Animat. tract. 6. d. 3. num. 466. & aliis. His positis.

28. Dico 1. Actus Dei liberi, prout addunt supra necesarios aliquid virtualiter distinctum (& à fortiori si realiter distinctum addant) possunt in seipsis terminare Visionem beatam creatam, si vè constituendo intellectum in actu primo, illumque movendo effectivè ex parte objecti, si vè solum se habendo purè terminativè sine ullo influxu effectivo. Est communis inter Recentiores, Probatur prima pars, quia hujusmodi actus, prout sic sumpti, non sunt minùs efficaces ad constituendum intellectum creatum, in actu primo, illumque effectivè movendo loco speciei impressæ, atque sunt perfectiones divinæ Relativæ; siquidem in Deo absoluta non sunt inferiora Relativis; sed perfectiones

perfectiones divinæ Relativæ, ut supra probavimus, id sufficienter præstant; ergo &c. Probatur secunda pars eisdem rationibus, quibus infra probabimus, actus Dei liberos in sententia asserente solum addere supra necessarios respectum, aut terminationem ad extrinsecum, posse terminare Visionem beatam creatam, terminativè tantum se habendo ex parte objecti: Undè:

29. Dico 2. Actus Dei liberi, prout addunt supra necessarios solum respectus quosdam rationis, aut terminationem ad extrinsecum, etiam possunt terminare Visionem beatam creatam, tam effectivè, quam purè terminativè se habendo. Probatur prima pars de motione, & terminatione effectiva, quia juxta prædictam sententiam actus Dei liberi eandem prorsus entitatem vendicant cum necessariis, à quibus solum distinguuntur quoad nostrum modum cognoscendi ex connotatione creaturarum, quæ aliquando futuræ sunt; sed entitas illa movet, & movere potest effectivè intellectum Beati, ut cognoscat illos actus ut necessarios; ergo eadem sufficet ut illos sic cognoscat ut liberos per Visionem beatam.

30. Confirmatur primò, quia actus Dei necessarij majorem habent identitatem cum actibus liberis, quam habet accidens cum substantia, hæc enim ab illo realiter distinguitur; illorum autem eadem est entitas; sed species impressa immediatè elicit ab accidente concrecente cum substantia movet ad cognitionem & accidentis, & substantiæ realiter distinctæ; ut communiter tenent Philosophi; ergo à fortiori actus Dei necessarij movere poterunt effectivè ad visionem actus liberi.

31. Confirmatur secundò, optimoque exemplo in Divinis, quia eadem entitas movens intellectum ad cognoscendum actus Notionales, quæ origines activæ, & passivæ sunt, movet etiam ad eosdem cognoscendos, quæ Relationes sunt constitutivæ, & distinctivæ Personarum; sed hujusmodi actus quæ origines, & quæ Relationes solum distinguuntur secundum majorem, & minorem expressionem conceptuum, ut infra dicemus tract. 3. de Trinit. d. 2. à num. 146. ergo etiam eadem entitas, quæ movet ad videndum actus, quæ necessarios, movebit intellectum Beati ad videndum eosdem quæ liberos.

32. Probatur secunda pars, quod scilicet actus illi per Visionem beatam attingi possint, habendo se tantum terminativè, quin potentiam per se ipsos, aut per sui speciem immediatè moveant. Primò, quia concursus in actu primo ex parte objecti solum est necessarius ratione efficientiæ erga cognitionem, seu actum secundum cognoscendi efficiendum: tum quia juxta sententiam à nobis superius approbatam, Visio beata fieri potest absque ullo concursu effectivo ex parte potentiæ, & objecti simul concurrentis, quod fieri non posset, si species aliter, quam effectivè concurreret: tum etiam, quia in sententia P. Soar. pluribus in locis Metaphysicæ, species objectorum in cognitiones solum concursum effectivum exercent, & nullatenus repræsentativum, neque specificativum; sed Deus potest supplere omnem efficientiam, seu concursum effectivum, ut patet ex dictis, & omnes fatentur; ergo &c.

33. Probatur secundò, quia non repugnat fieri à Deo cognitionem creatam, quæ ratione sui luminis, entitatis individualis, aut extensionis veluti modalis attingat formaliter actus liberos, quin ab eisdem primò determinetur; ergo tunc cognoscantur, quin præstent aliquem concursum ef-

fectivum, sed solum terminativè se habendo. Dices: Hoc, quod est cognoscere objectum, quin ab eodem determinetur in actu primo, est proprium & peculiare solius Cognitionis Divinæ; ergo repugnat dari in aliqua cognitione creata. Respondetur solum esse proprium, & peculiare Cognitionis Divinæ id postulare ab intrinseco ratione suæ infinitatis, immutabilitatis, & omnimodæ independentiæ: quod tamen non tollit, quominus cognitio creata id habere possit communicatum ex miraculo, & privilegio, cum in hoc non appareat ulla repugnantia, aut ratio in contrarium.

SECTIO III.

*Virum creatura ita videatur in
Essentia Divina, seu Verbo, ut
constituant objectum secundarium
Visionis Beate?*

ADVERTES primò, idem esse querere: an videantur creaturæ in Essentia Divina, sive in Deo, atque inquirere: an videantur in Verbo? Siquidem, quacumque ratione aliquid videtur in Deo, dicitur videri in verbo, licet solum per quamdam appropriationem; sicut enim quæcunque dona gratiæ, licet à Deo, & tota Trinitate sint collata, appropriantur Spiritui Sancto, qui specialiter est Amor, & illa ex amore nascuntur: ita etiam quæcunque supernaturaliter in Deo, seu Essentia divina sunt cognita, dicuntur cognosci in verbo, ut potè quod specialiter per Intellectum, & Cognitionem Divinam procedit.

Advertes secundò, dupliciter posse aliquid in Deo videri: Primò causaliter, ita ut virtus Dei sit causa cur aliquid videatur, sive per speciem talis objecti, sive per revelationem; sicut homo dicitur in Deo aliquid peragere, nempe virtute Dei roboratus: Secundò formaliter, tanquam in objecto viso, & quæ ita videntur in verbo, dicuntur videri per Visionem beatam. Advertes tertio, ut aliquid dicatur objectum secundarium, duas exigere condiciones, prout jam supra diximus: Prima est, ut attingatur per eandem indivisibilem cognitionem, per quam attingitur primum: Secunda est, ut cognoscatur ex vi primarij cogniti, ita ut primum sit ratio cognoscendi secundarium. His positis.

Difficultas 1. Utrum Beati videant in Deo, sive in Verbo aliquas creaturas? Affirmativè. Est indubitata inter Theologos tum veteres, tum recentes, ita ut sic indistinctè proposita à nullo possit rectè negari, ut dicit P. Fasol. 1. part. quæst. 12. art. 8. dub. 4. num. 34. Probatur primò autoritate Sanctior. Patr. D. Aug. lib. 4. de Genes. ad litt. cap. 23. & 24. & lib. 11. de Civit. cap. 7. ibi: Cognitio creatura in se ipsa decoloratur est, ut ita dicam, quam cum in Sapientia Dei cognoscitur, velut in arte, quæ facta est. Et cap. 29. ibi: Angeli sancti, inquit, ipsam quoque creaturam melius in Sapientia Dei, tanquam in arte, quæ facta est, quam in ea ipsa sciunt. Et D. Bern. lib. 5. de Considerat. in princip. loquens de Beatis civibus: Creatura, inquit, cali illa est, præsto habens per quod potius ista intueatur. Videt verbū, & in verbo facta per verbum. Et D. Isidor. lib. 1. sentent. cap. 12. n. 17. Angeli, inquit, in Verbo Dei cognoscunt omnia, antequam in re fiant. Et favet D. Pauli.